35 508 **Conferentie over de Toekomst van Europa**

Nr. 1 **Verslag**
Vastgesteld 30 juni 2021

Conferentie over de Toekomst van Europa

De Conferentie over de Toekomst van Europa[1] is op 9 mei 2021 van start gegaan. De conferentie duurt tot het voorjaar van 2022 en beoogt Europese burgers direct te betrekken bij de discussie over de toekomst van Europa en de Europese beleidsvorming.
De spil van de Conferentie is het meertalige Digitale Platform, waarop de resultaten worden verzameld van alle nationale en Europese evenementen die in dit kader worden georganiseerd.

De Conferentie wordt voorgezeten door de voorzitters van het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie. De inrichting en het toezicht op de voortgang ligt in handen van een Raad van Bestuur. Het lidmaatschap van dit Bestuur is gelijk verdeeld onder de drie Europese instellingen. De COSAC-troika is permanent waarnemer in de Raad van Bestuur.

De plenaire vergaderingen van de Conferentie zullen de aanbevelingen van de burgers bespreken en de uiteindelijke conclusies presenteren aan de Raad van Bestuur. Vertegenwoordigers van het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie, evenals burgers en onder andere vertegenwoordigers van alle nationale parlementen, nemen deel aan de plenaire vergaderingen.

Vanuit de Eerste en Tweede Kamer nemen aan de plenaire vergaderingen deel de Eerste Kamerleden **Oomen-Ruijten** (CDA) en **Van Apeldoorn** (SP) en de Tweede Kamerleden **Kamminga** (VVD) en **Sjoerdsma** (D66), beiden tevens Tweede Kamerrapporteur over de Conferentie over de Toekomst van Europa. De delegatie wordt ambtelijk ondersteund door Van den Driessche (Eerste Kamer) en Timmer (Tweede Kamer).

De leden van deze delegatie brengen als volgt verslag uit over de eerste plenaire vergadering van de Conferentie over de Toekomst van Europa.

Inaugurele plenaire vergadering van 19 juni 2021

De inaugurele openingssessie van de plenaire vergadering vond op hybride wijze (zowel fysiek als digitaal) plaats op 19 juni 2021 in Straatburg. Voorafgaand aan de vergadering vonden op 18 juni delegatieoverleggen plaats. In het overleg van de nationale parlementen

[1] https://futureu.europa.eu/?locale=nl

is met name gesproken over de toegewezen spreektijd tijdens de plenaire vergadering, de deelname in en het voorzitterschap van de werkgroepen die zijn voorzien en de rol van nationale parlementen in de Conferentie. Het lid **Oomen-Ruijten** nam namens de Nederlandse delegatie deel aan het overleg van de nationale parlementen.

De plenaire vergadering op 19 juni werd voorgezeten door de drie covoorzitters van de Raad van Bestuur van de Conferentie en werd geopend door de covoorzitter en lid van het Europees Parlement, **Verhofstadt**. Hij heette iedereen welkom, met name de 27 vertegenwoordigers van de jeugdorganisaties. Verhofstadt duidde deze Conferentie aan als een estafette, waarin eerst burgers zullen aangeven hoe zij de toekomst van Europa zien, deze uitkomsten vervolgens besproken worden in burgerpanels en in werkgroepen, om uiteindelijk via de plenaire vergadering uit te monden in aanbevelingen aan de Europese instellingen.

De Portugese staatssecretaris voor Europese Zaken, **Zacarias**, tevens covoorzitter voor de Raad, gaf in haar inleidende woorden aan dat Europa haar sterkte heeft aangetoond tijdens de pandemie. Zij deed een oproep om niet enkel te luisteren naar burgers die de EU goed kennen en om met concrete resultaten aan de slag te gaan. Zij meldde ook dat op 17 juni de eerste bijeenkomst van een Europees burgerpanel in Lissabon bijeen was gekomen

Europees Commissaris voor democratie en demografie, **Suica**, en covoorzitter voor de Europese Commissie, waardeerde het zeer dat nu burgers uitgenodigd worden om in het halfrond van het Europees Parlement te debatteren. Het meertalig digitaal platform zal voor miljoenen burgers de mogelijkheid bieden om al dan niet via hun lokale of nationale afgevaardigden hun stem te laten horen. Het is dan ook belangrijk dat zoveel mogelijk burgers hieraan deelnemen. Daarnaast zullen ook 800 burgers deelnemen in vier Europese burgerpanels, waarvan een kwart jonger zal zijn dan 25 jaar.

<u>Doel en verwachtingen van de conferentie</u>
Na de inleidingen werd de eerste sessie geopend, waarin burgers en sprekers vanuit het Europees Parlement, de Raad, de Europese Commissie, de nationale parlementen, het Comité van de Regio's, het Europees Economisch en Sociaal Comité en de Sociale Partners hun verwachtingen ten aanzien van de Conferentie deelden.

Jongeren en burgers
Vanuit de jongeren en burgers werd met name aandacht gevraagd voor transparantie, samenwerking met jongeren, gezondheid, het tegengaan van vervuiling en het gebruik van technologie. De huidige crisisperiode treft vooral jongeren. Zij willen kans kunnen maken op hoogwaardige banen en laken de discriminatie op gebied van sociale steun die vooral jongeren raakt. Verder moet Europa minder bureaucratisch worden en moeten het werk en de waarden van de EU dichter bij de burgers gebracht worden. Europa heeft al veel zaken gemakkelijker gemaakt voor burgers, zoals studeren in het buitenland met *Erasmus+* en het opheffen van *roaming* kosten. Een aantal burgers vroegen om op de successen vooral voort te bouwen. Een deelnemer waarschuwde dat veel burgers de technologie niet machtig zijn om van het Digitaal Platform gebruik te maken en vroeg naar alternatieven om burgers te bevragen. Tot slot werd ook opgeroepen om de Conferentie breed te communiceren, zodat alle burgers ervan kennis kunnen nemen en kunnen deelnemen.

Nationale parlementen
Vanuit de nationale parlementen werd eveneens veelvuldig het luisteren naar burgers en jongeren benadrukt. Veerkracht, gezondheid, klimaatverandering, solidariteit, democratie en rechtsstaat werden genoemd als belangrijke thema's. Sommige sprekers pleitten voor een versterking van het subsidiariteitsbeginsel. Verschillende sprekers riepen op om vooral gemeenschappelijke raakvlakken te vinden, ondanks alle verschillen in Europa, en open te staan voor veranderingen. Meerdere sprekers vroegen ook om een rol voor de kandidaat-lidstaten uit de Westelijke Balkan.
Namens de Nederlandse delegatie sprak het Eerste Kamerlid **Van Apeldoorn** de hoop uit dat er naar de Europese burgers geluisterd wordt en dat een echte dialoog plaats vindt, waardoor de Conferentie een *bottom-up* proces wordt. In Nederland bestaan veel verschillende meningen over het Europees project, variërend van mensen die het een mislukt en ondemocratisch project vinden tot degenen die dromen van een federaal Europa. Een grote meerderheid van de Tweede Kamer, met brede steun vanuit de Eerste Kamer, wil de mogelijkheid van een verdragswijziging niet van tevoren uitsluiten, indien dit zou bijdragen aan de belangen van Europese burgers, aldus Van Apeldoorn.

Europees Parlement
Verschillende leden van het **Europees Parlement** benadrukten dat in het debat met de burger bijzondere aandacht uit moet gaan naar vrouwen, het platteland en grensgebieden. Daarnaast ging men vooral ook in op institutionele wijzigingen. Sommigen bepleitten nieuwe bevoegdheden en een hernieuwde politiek. Ook werd het belang genoemd van het verdedigen van de Europese waarden binnen en buiten de EU. Besluitvorming met unanimiteit wordt daarvoor als belemmering ervaren. Sprekers pleitten voor betere democratische processen en betere betrokkenheid van burgers bij beleidsbeslissingen. Het wijzigen van de Europese kieswet en de introductie van een goed *Spitzenkanditaten*-systeem zijn voorstellen die daaraan kunnen bijdragen.

Raad
Vanuit de **Raad** werd aangegeven dat er allereerst voor antwoorden voor de toekomst naar het beleid op middellange en lange termijn gekeken moet worden. Onder andere de thema's democratie, gezondheid, klimaat, banen, groei en concurrentieslagkracht werden genoemd. Ook gaven verschillende sprekers aan eerder de strategische agenda van de Raad als uitgangpunt voor de discussies te willen zien, in plaats van institutionele kwesties. Wel zijn besluitvorming op basis van gekwalificeerde meerderheid in plaats van unanimiteit, het inzichtelijk maken van besluitvormingsprocedures en transparante communicatie genoemd als noodzakelijke veranderingen. Een enkele minister benadrukte het belang van subsidiariteit. De mogelijkheid voor kandidaat-lidstaten uit de Westelijke Balkan om deel te nemen werd ook door sommige ministers bepleit.

Europese Commissie
De **Europese Commissie** wil de ideeën van burgers via het werkprogramma van de Commissie meenemen in de strategische planning. Te denken valt aan de verbetering van democratie, de bescherming van het klimaat, of lessen die kunnen worden getrokken uit de COVID-19 pandemie. Ook noemt de Europese Commissie thema's als veiligheid van onder

andere voedselvoorziening en de verdediging van fundamentele waarden, waaronder de rechtsstaat. De Commissie ziet het digitaal platform als belangrijk forum voor burgers om zonder taalbarrières met elkaar te kunnen spreken.

Adviesorganen en belangenvertegenwoordigers
Vanuit het **Comité van de Regio's** werd vooral aangegeven dat de burgers centraal moeten staan en dat de kloven in de samenleving overbrugd moeten worden. Zij zijn bereid daarbij te helpen. Vanuit het **Europees Economisch en Sociaal Comité** werd benadrukt dat aangedragen verbeteringen tot concrete acties moeten leiden. Een online dashboard, waarop burgers de voortgang kunnen volgen, zou dat kunnen ondersteunen.
De **sociale partners** gaven aan radicale veranderingen te willen zien onder andere op het gebied van gezondheid, banen en sociale rechten. Zij willen Europa zien ontwikkelen naar een sociale economie met fiscale regelgeving, en willen een eerlijke klimaattransitie, waarbij niemand in de steek wordt gelaten. Ook is meer transparantie en verantwoordingsplicht nodig. Zij wensen tot slot betrokken te worden in de werkgroepen.
De conventie van het **maatschappelijk middenveld** (*civil society*) gaf het belang aan van democratie en van een rechtvaardige digitale en klimaattransitie. Deze bijeenkomst moet er zijn voor degenen die doorgaans niet worden gehoord, waaronder jongeren luisteren, mensen met beperkingen en mensen in armoede die gemarginaliseerd zijn.

<u>Planning en inrichting werkgroepen</u>
In de tweede sessie werd de kalender voor de Conferentie en de inrichting van de werkgroepen besproken. Er zijn 9 werkgroepen voorzien, over de thema's: Klimaatverandering en milieu; Gezondheid; Een sterkere economie, sociale rechtvaardigheid en werkgelegenheid; De EU in de wereld; Waarden en rechten, rechtsstaat, veiligheid; Digitale transformatie; Europese democratie; Migratie; Onderwijs, cultuur, jeugdzaken en sport.
Door de covoorzitter wordt toegelicht dat de Raad van bestuur zal zorgen voor een evenwichtige verdeling van alle leden van de Conferentie in de werkgroepen.
In het korte debat dat volgde spraken nog enkele vertegenwoordigers. De vertegenwoordiger uit het Europees Parlement gaf aan dat het belangrijk is hoe de burgers in de panels worden gekozen, en dat dit transparant gebeurt. Ook deelname aan de plenaire sessies op afstand moet mogelijk blijven om de drempel laag te houden. De vertegenwoordiger van de Raad steunde de oprichting van 9 werkgroepen, en benadrukte dat de input uit de werkgroepen meegenomen moet worden in de plenaire vergadering. Ook de Europese Commissie sprak steun uit voor de 9 werkgroepen en benadrukte een evenwichtige vertegenwoordiging hierin. Namens de nationale parlementen herinnerde een lid van de Bundestag eraan dat als er wijzigingen in het EU-verdrag komen deze ook door nationale parlementen moeten worden goedgekeurd en hij benadrukte daarom de betrokkenheid van nationale parlementen. Hij sprak eveneens steun uit voor de werkgroepen. De vertegenwoordigers van de EESC en de sociale partners herhaalden tot slot dat zij ook betrokken willen zijn in de werkgroepen.

De eerstvolgende plenaire vergadering is voorzien in oktober 2021.

De leden van de delegatie,

Kamminga
Sjoerdsma
Oomen-Ruijten
Van Apeldoorn